

Program for MUDS 18

Dette er programmet for dette års MUDS – det første helt digitale MUDS i verdenshistorien. Konferencen bliver afholdt på Zoom, og links til de enkelte sektioner ligger indlejret i overskrifterne i programmet, så man altid kan finde det rigtige sted hen. En samling af alle links findes også nederst i programmet. Sørg for at læse de tilsendte instrukser, før konferencen går i gang, så vi alle har en fælles forståelse af, hvordan konferencen kommer til at forløbe.

I de fleste pauser vil der være mulighed for at mødes i virtuelle rum til en hyggesnak. Der vil være åbne pauser, hvor man kan mødes til en kollegial sludder om løst og fast. Der vil også være nogle sessioner med tema. Lige nu er der foreslået tre temapauser: en for unge forskere, en om sprog og sociale medier og en om sprogforandring! Man er *meget* velkommen til at foreslå et tema, hvis der er noget, man ønsker at drøfte med sine kolleger fra nær og fjern!

Selvom vi ikke mødes fysisk, skal vi huske at have det sjovt. Husk MUDS' motto: *ingen lingvistik uden humor!*

Vel mødt,
Inger, Tina og Yonatan

Torsdag den 8. oktober 2020

Fælles

- 10.00-10.15 Mødet åbnes: Tina Thode Hougaard & Yonatan Goldshtein
- 10.15-10.45 Dansk i Dansk Vestindien – om sprogbrug hos den afrocaribiske befolkning på St. Croix før 1917
Kristoffer Friis Bøegh

Sektion 1

Ordstyrer:
Inger Schoonderbeek Hansen

Sektion 2

Ordstyrer:
Rasmus Puggaard

- 11.00-11.30 Skriftlig dansk til studentereksamen. En undersøgelse af gymnasieelevers skriftlige danskniveau
Lene Rotne
- 11.30-12.00 De psykiske syge og de kvindeligt ansatte
Lars Brink & Jørgen Schack
- Handlingsanvisende kortformer i dansk
Simon Uffe Borchmann
- Informationsstruktur i interaktion: betingelsesledsætninger i DR's Debatten
Laura Bang Lindegaard & Line Sandst

Frokost

	<u>Sektion 3</u> Ordstyrer: Yonatan Goldshtein	<u>Sektion 4</u> Ordstyrer: Tina Thode Hougaard
12.30-13.00	En alternativ, fonetisk baseret fonemanalyse af det danske konsonantsystem <i>Camilla Søballe Horslund, Rasmus Puggaard & Henrik Jørgensen</i>	Brugen af innovative 'citater' (quotatives) i dansk talesprog <i>Kristina Sommerlund</i>
13.00-13.30	Affrikation af klusiler i jyske dialekter <i>Rasmus Puggaard</i>	Det er lidt sådan noget jeg tænker – den vage formuleringens styrke i uformel dansk sprogbrug <i>Kathrine Thisted Petersen</i>

Eftermiddagskaffe

	<u>Sektion 5</u> Ordstyrer: Kathrine Thisted Petersen	<u>Sektion 6</u> Ordstyrer: Ditte Zachariassen
14.00-14.30	Bidrag til stødet naturhistorie <i>Yonatan Goldshtein</i>	Forældreinvolvering med sociale medier <i>Astrid Ag</i>
14.30-15.00	Kasus og sætningsled i middeldansk <i>Lars Heltoft</i>	Knus fra Marianne, Eva og Tina – hilsner i e-mails <i>Marianne Rathje, Eva Skafte Jensen & Tina Thode Hougaard</i>

Eftermiddagskaffe

	<u>Sektion 7</u> Ordstyrer: Michael Nguyen	<u>Sektion 8</u> Ordstyrer: Nicholas Mikkelsen
15.30-16.00	Roman Jakobson og Eli Fischer-Jørgensen om dansk fonologi <i>Viggo Bank Jensen</i>	<i>Fuck hvor nice</i> . Unges brug af engelske lån i Ex on the Beach <i>Margrethe Heidemann Andersen</i>
16.00-16.30	"Jeg er stadig helt vilde med dem!" <i>Anne Mette Nyvad & Ken Ramshøj Christensen</i>	'Lak' og 'eow' – nye(re) interjektioner i aarhusiansk <i>Tine Lykkegaard & Ditte Zachariassen</i>

Fredag den 9. oktober

	<u>Sektion 9</u> Ordstyrer: Nicholas Mikkelsen	<u>Sektion 10</u> Ordstyrer: Kathrine Thisted Petersen
9.00-9.30	Hvordan får vi danskerne til at tale dansk med os? En analyse af sprogsift i interaktioner mellem danskere og udlændinge <i>Anne Bothe Jespersen & Miša Hejrná</i>	Postpositionelt <i>fra</i> <i>Michael Nguyen</i>

9.30-10.00	Sprog-sted-forbindelsen problematiseret gennem ældre, stedsstabile talere <i>Liv Moeslund Ahlgren & Yonatan Goldshtein</i>	Den strukturelle asymmetri mellem det indirekte og det direkte objekt i dansk <i>Sten Vikner</i>
------------	---	---

Formiddagskaffe

	<u>Sektion 11</u> Ordstyrer: Søren Sandager Sørensen	<u>Sektion 12</u> Ordstyrer: Kristoffer Bøegh
10.30-11.00	Er København (virkelig) eneste sproglige normcenter? <i>Inger Schoonderbeek Hansen & Yonatan Goldshtein</i>	I det Herrens år – et eksempel på orddannelse, inkongruens eller måske noget helt andet? <i>Andrzej Szubert</i>
11.00-11.30	Omegnsdialekterne i de københavnske lyduniverser 1600-1950 <i>Bjarne Simmelkjær Sandgaard Hansen & Pia Quist</i>	Hvor meget i sproget er tanke og hvor meget spillebrik <i>Peter Widell</i>

Formiddagskaffe

	<u>Sektion 13</u> Ordstyrer: Tina Thode Hougaard	<u>Sektion 14</u> Ordstyrer: Inger Schoonderbeek Hansen
12.00-12.30	Proform-spørgsmål på dansk: form og funktion <i>Maria Jørgensen</i>	Den første ortografiske rettesnor for dansk – fra læsebog til ordbog <i>Anna Sofie Hartling & Thomas Widmann</i>
12.30-13.00	Tvunget ja/nej-svar som interviewformat <i>Søren Sandager Sørensen</i>	Infrastrukturalisme – Studér strukturalismen på nettet <i>Caroline Boolsen Henrik Jørgensen</i>

Frokost

<u>Sektion 15</u> Ordstyrer: Rasmus Puggaard	<u>Sektion 16</u> Ordstyrer: Inger Schoonderbeek Hansen
--	---

13.30-14.00	<i>Ikkå</i> – syntaks, prosodi og interaktionelle funktioner <i>Nicholas Mikkelsen & Ditte Zachariassen</i>	Glossematikken i Aarhus <i>Heidi McGhee</i>
14.00-14.30	At være eller ikke at være: brugen af <i>er</i> i dansk talesprog <i>Julie Søndergaard Jensen</i>	H. C. Ørsted som inspirator for dansk sprogteknologi <i>Peter Juel Henriksen</i>
	<u>Fælles</u> Ordstyrer: Yonatan Goldshtein	
14.45-15.15	Sproglige træk ved danske trusselsbeskeder: første kvantitative analyser af et dansk trusselskorpus <i>Marie Herget Christensen, Tanya, Karoli Christensen & Marie Bojsen-Møller</i>	
15.15-15.45	Afslutning v/ Tina Thode Hougaard, Inger Schoonderbeek Hansen og Yonatan Goldshtein	

Abstracts

I det Herrens år – et eksempel på orddannelse, inkongruens eller måske noget helt andet?

Andrzej Szubert, Adam Mickiewicz Universitetet i Poznań

Konstruktioner som *i det Herrens år* eller *et lettelsens suk* afviger fra de grammatiske regler, der gælder for attributter i sætningen. Man kunne betragte disse to udtryk som ”forstenede” og leksikaliserede, men der findes mange eksempler, der viser, at det drejer sig om en regelmæssig konstruktion. Nogle eksempler af typen som fx *en lovens håndhæver*, *et magtens tomrum* kunne tyde på at det kunne dreje sig om et adjektivisk suffiks (-ens) på lignende måde som i tilfælde af *livsens* eller *dødsens* (-sens), men der findes andre, der afkræfter tesen. I oplægget vil jeg gerne præsentere konstruktionen og diskutere dens grammatiske, orddannelsesmæssige og semantiske aspekter.

Hvordan får vi danskerne til at tale dansk med os? En analyse af sproskift i interaktioner mellem danskere og udlændinge

Anna Bothe Jespersen & Míša Hejrná

Dette foredrag undersøger et sprogligt problem i kommunikationen mellem første- og andetsprogtalere (L1 og L2-talere). I samtaler indledt af L2-talere på dansk bliver samtalesproget ofte ændret af L1-talere til engelsk. Selvom vi ved dette fænomen (’det sproglige sammenstød’) eksisterer, ved vi endnu ikke hvilke faktorer der kunne have en indflydelse på, hvorvidt de danske L1-talere skifter over til engelsk. Dette vil blive forsøgt afdækket her. Vores undersøgelse bygger på to spørgeskemaer, der er sendt ud til danskere (139 svar) og herboende udlændinge (418 svar). Desuden inddrager vi data fra en spørgeundersøgelse (et ’Rapid Anonymous Survey’, RAS) foretaget af artiklens andenforfatter, som selv er L2-taler. Regressionsanalyser viser at vores danske respondenter rapporterer flere sproglige sammenstød jo færre andetsprog de taler, jo mere de starter samtaler med udlændinge på engelsk, og hvis de er kvinder. Udlændingene oplever flere sammenstød hvis de rutinemæssigt bruger dansk i få sociale sammenhænge, hvis de selv er kvinder, og hvis de har et lavere sprogligt niveau af dansk. Vores RAS-studie viser at samtaler, der foregår på universiteter og i hovedstadsområdet også oftere medfører et sprogligt sammenstød. Vi konkluderer at samtalens socio-pragmatiske kontekst, og især samtalepartnernes køn, lader til at have en klar effekt.

Den første ortografiske rettesnor for dansk – fra læsebog til ordbog

Anna Sofie Hartling & Thomas Widmann

Ove Mallings *Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere* fra 1777 var den første autoriserede ortografiske rettesnor for dansk, men det var en læsebog, ikke en ordbog. Det gør det vanskeligt at sammenligne hans ortografi med efterfølgende retskrivningsordbøger.

I dette nyligt påbegyndte projekt laver vi en komplet ordbog ud af ordstoffet i Mallings læsebog (vi nærmer os p.t. slutningen af bogstavet A). Det giver os mulighed for at tilføje den til Dansk Sprognævns side *Retskrivningsordbøger gennem tiden* på rohist.dsn.dk, hvor den naturligt hører hjemme. Dermed vil både fag- og lægfolk med få klik kunne tilgå det ortografiske materiale, herunder variation og inkonsekvenser, og på en overskuelig og systematisk måde kunne danne sig et overblik over forskelle til og ligheder med nyere tids dansk retskrivning.

Vi vil her diskutere 1) udfordringer ved og løsninger til at "ordbogificere" en prosatekst, 2) den her anvendte bottom up-tilgang og eksisterende top down-undersøgelser af Mallings ortografi og 3) fordele og ulemper ved at have en læsebog som ortografisk rettesnor fremfor en ordbog.

Baggrundslitteratur

Forordn. 11.5.1775. *Forordning. Angaaende Skoole-Væsenets Forbedring ved de publiqve Latinske Skoeler*. (Christian 7.s latinskoleforordning af 11.5.1775; udarbejdet af Ove Høegh-Guldberg).

Hansen, Erik. 1992. Efterskrift, i: *Store & gode Handlinger af Danske, Norske og Holstenere samledes ved Ole Malling*. Udgivet af Erik Hansen. København: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Gyldendal, 567-589.

Jacobsen, Henrik Galberg. 2010. *Ret og skrift. Officiel dansk retskrivning fra 1739-2005*. Bd. 1 og 2. Dansk Sprognævns skrifter 42. Syddansk Universitetsforlag.

Jacobsen, Henrik Galberg. 2006. RO 1777. Om retskrivningen i Ove Mallings *Store og gode Handlinger* – den første danske retskrivningsordbog, i: Anita Ågerup Jervelund, Marianne Rathje & Jørgen Schack (red.), *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-års-dagen*. Dansk Sprognævns skrifter 36. København: Dansk Sprognævn, 35-57.

Karker, Allan. 1993. *Dansk i tusind år. Et omrids af sprogets historie*. Modersmål-Selskabets Årbog 1993. C. A. Reitzel. [S. 213 ff. +238]

Sandersen, Vibeke. 2003. *"Jeg skriver dig til for at lade dig vide"*. *Skrivefærdighed og skriftsprog hos menige danske soldater i treårskrigen 1848-50*. Bd. 1 og 2. C.A. Reitzel. [Bd.1, s. 94, 188]

Skautrup, Peter. 1944-1968. *Det danske sprogs historie*. Bd. 1-4. [bd.3 s. 173-180]

"Jeg er stadig helt vilde med dem!"

Anne Mette Nyvad & Ken Ramshøj Christensen, Aarhus Universitet

Ved det 17. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog præsenterede vi eksperimentelle data vedrørende et usædvanligt kongruensmønster i konstruktioner med prædikative adjektiver: Adjektiviske subjektsprædikativer kan tilsyneladende kongruere i tal med et præpositionsobjekt, endda hvis dette er eksplicit markeret med akkusativ frem for nominativ kasus (såsom det topikaliserede element i sætningen *Dem er jeg vilde med*). Vi vidste, at fænomenet er (1) overraskende udbredt, (2) optræder på tværs af alder, køn og region, og (3) at et præpositionelt objekt i singularis i særlig høj grad tiltrækker kongruensen.

I dette oplæg præsenteres nye data fra et nyt psykolingvistisk forsøg, hvor vi har undersøgt, hvorvidt den alternative kongruens udløses af topikaliseringen af præpositionsobjektet eller om det er muligt at elicitere den alternative form for kongruens i en sætningsfuldendelsesopgave, når præpositionsobjektet ikke er rykket frem til Fundamentfeltet, dvs. fx *Jeg er vilde med dem*.

Forældreinvolvering med sociale medier

Astrid Ag, Københavns Universitet

I SoMeFamily-projektet undersøger vi sociale mediers kommunikative funktioner i familien. Vi belyser dette gennem etnografiske observationer og mikroanalyser af familiemedlemmers hverdagsprogbrug på og omkring sociale medier. Gennem analyser af hvordan de unge og deres familier bruger og taler om sociale medier, undersøger projektet bl.a. hvordan sociale medier påvirker familiesocialisering. I dette oplæg kigger jeg mere specifikt på hvordan forældre via sociale medier er involveret i deres teenagebørns hverdagsliv. Både inden for familieforskning og i den bredere offentlighed er der stort fokus på forældres øgede involvering i deres børns liv. Den næsten konstante tilgængelighed som mobiltelefoner og sociale medier giver, hvor forældre og børn kan være i kontakt med hinanden selvom de fysisk er hver for sig, bliver ofte nævnt som en forstærkende faktor for udviklingen i forælderrollen. Vi ved dog ikke meget om hvordan familiernes digitalt medierede interaktioner ser ud. Det kigger jeg nærmere på i dette oplæg hvor jeg med udgangspunkt i sproglig etnografi undersøger hvordan forældreinvolvering udøves på sociale medier og hvilken rolle de unge spiller i forældreinvolveringspraksisserne. Projektets data består af feltdagbøger, interviews samt en bred vifte af lydoptagelser og data fra sociale medier indsamlet blandt to københavnske gymnasieklasser samt 14 af de unges familier.

Omegnsdialekterne i de københavnske lyduniverser 1600-1950

Bjarne Simmelkjær Sandgaard Hansen & Pia Quist Københavns Universitet

Sprogets udtryk og lyd har altid været en essentiel og integreret del af Københavns lyduniverser. Eksempelvis har sproget bidraget til at forme og nedbryde grænser mellem by og land, når fiskere og bønder fra omegnen kom til byen med både deres varer og deres dialekt. På trods heraf har København som sted generelt ikke haft dialektforskernes interesse. I de senere år har den sociolingvistiske forskning og forskningen i dialekter dog udviklet sig kraftigt, og den traditionelle 'arbejdsdeling' mellem dialektologien og sociolingvistikken er opløst. Projektet Omegnsdialekterne i de københavnske lyduniverser 1600-1950, som indgår i forskningsprojektet Lyden af Hovedstaden, og hvis formål, metoder og foreløbige resultater vi agter at præsentere på MUDS 18, skriver sig fint i denne nye tradition. Den københavnske sociolingvistik og dialektforskningens voksende interesse for stedet er nemlig et centralt udgangspunkt for projektets samtænkning af lyd-, by- og sprogforskning. Gennem analyse af primært billedmateriale og kildemateriale fra Københavns Museum samt bandede og skriftlige dialektoptegnelser fra Center for Dialektforskningens arkiv kortlægger projektet for første gang:

1) Omegnsdialekternes sprog- og kulturhistorie med hovedfokus på dialekterne på Amager og i Skovshoved i slutningen af 1800-tallet: Igennem en diakron og synkron analyse af henholdsvis amager- og skovshoveddialekt set i kulturhistorisk lys agter vi at afdække, hvordan tidligere former af dialekterne må have lydt, og hvordan dialekterne har udviklet sig fra 1600-tallet og frem. Desuden vil vi sammenligne de to dialekter med nabadialekterne østpå (skånsk og bornholmsk) og vestpå (sjællandsk og københavnsk) for at kortlægge deres kontaktflader og placering i det større dialektbillede. Ved præsentationen på MUDS 18 giver vi eksempler på nogle af de tidligst fundne dialekttræk (i Sokkelund Herreds tingbøger) fra København og omegn.

2) Disse dialekters overraskende langsomme forsvinden frem til 1970'erne: Amagerbønder, skovserkoner og skippere og fiskere fra Amager og Skovshoved har udgjort en integreret del af Københavns historie så langt tilbage, vi kan se i kilderne. Selvom områdernes bønder og fiskere på alle markedsdage tog til København for at afsætte deres varer, adskilte deres sprog sig fra samtidens københavneres igennem hele perioden. I projektet vil vi kombinere indsigter fra andre Lyden af Hovedstaden-delprojekter med studier af kilder og erindringer, der kan kvalificere omegnsdialekternes tilstedeværelse på byens pladser og særligt for sidste del af 1800-tallet og 1900-tallet skabe datasæt, der kan understøtte tolkningen af dialekternes præg på konkrete københavnske byrums lydunivers, herunder Gammel Strand, Højbro Plads og Grønttorvet på Israels Plads. På den måde håber vi at kunne finde svar på, hvilke sociale og kultur-historiske processer der var med til at holde dialekterne i live, og hvilken rolle såvel kontakt og gensidig påvirkning mellem dialekterne på tværs af Øresund som fiskerikonernes og bøndernes behov for en lokal identitet kan have spillet.

En alternativ, fonetisk baseret fonemanalyse af det danske konsonantsystem

Camilla Søballe Horslund, Rasmus Puggaard & Henrik Jørgensen

Aarhus Universitet & Leiden Universitet.

Standardanalysen af det danske konsonantsystem (se f.eks. Rischel 1970, Basbøll 2005, Grønnum 2005) er en god diakron beskrivelse, men vi mener at det er en mangelful synkron beskrivelse grundet en række seriøse problemer. For det første er analysen baseret på historisk variation der ikke længere forekommer i inputtet, primært pga. tabet af det bløde g, den velare approksimant [ɣ̥] (Brink & Lund 2018). For det andet beskæftiger analysen sig ikke med hovedparten af det danske ordforråd, da den er baseret på morfologiske alternationer i en lille del af det danske ordforråd, nemlig uregelmæssige verber (f.eks. ba[ɪ] – ba[k]te) og låneord (f.eks. filolo[Ø] – filolo[k]i), som vi antager læres på et tidspunkt hvor det fonologiske system allerede er på plads, givet at forskning viser at 75% af danske børn har tilegnet sig alle konsonantalfofoner i en alder af fem et halvt år (Heger 1979). Der er desuden en række systemiske problemer forbundet med standardanalysen. Det foreslåede system har ingen bi-unik relation mellem fonemer og allofoner, hvilket resulterer i et stort antal neutraliseringer der ikke kan opløses. Et udlyds [ɪ] kan repræsentere to forskellige konsonantfonemer (/g, j/), mens et udlyds [ʊ] kan repræsentere tre forskellige konsonantfonemer (/b, g, v/), hvilket betyder at [ɪ] og [ʊ] kan repræsentere det samme fonem (/g/). Grundet manglende alternationer for et stort antal leksemer er det ganske enkelt umuligt at afklare deres fonemiske form, hvilket står i modsætning til den udbredte antagelse om at sprogbrugere lagrer fonemiske former i deres leksikon (se f.eks. Hayes 2009; Gussenhoven & Jacobs 2017). Et andet systemisk problem er de manglende fonetiske fællestræk mellem forskellige allofoner af samme fonem. For eksempel har de forskellige realiseringer af /g/, dvs. [k, ɪ, ʊ, Ø], ikke et eneste fonetisk fællestræk. Da leksikalske repræsentationer nødvendigvis må bygges nedefra og op ud fra det data der er tilgængelig i sproginputtet, er dette et kæmpestort problem for tilegnelsen, idet det fonetiske input på ingen måde peger på at disse lyde har noget tilfælles.

Vi foreslår derfor et alternativt fonologisk system inspireret af Ács & Jørgensen (2016), som foreslog et forskelligt sæt fonemer i forlyd og udlyd, hvorved systemet opnår en bi-unik relation mellem allofoner og fonemer, idet hvert fonem har én enkelt realisering. Deres analyse flytter kompleksiteten fra fonologien til morfologien med det argument at kompleksiteten er bedre placeret inden for det morfologiske domæne end inden for det fonologiske. Vi er enige i denne tankegang, men vi foreslår at hverken det fonologiske domæne eller det morfologiske domæne behøver at kunne forklare denne kompleksitet der stammer fra uregelmæssige alternationer. Vi foreslår i stedet at flytte belastningen af disse uregelmæssige verber samt alternationer i låneord til det leksikalske domæne, da vi forventer at disse alternationer læres udenad på individuel basis. Vi foreslår at beholde det samme sæt fonemer i forlyd og udlyd med defektiv distribution af en enkelt klusil /g/, som kun forekommer i forlyd. [ɪ] og [ʊ] anses altid som allofoner af de fonemer hvis forlydsrealisering de minder mest om, dvs. henholdsvis /j/ og /v/. Vores analyse har en række fordele sammenlignet med standardanalysen. For det første har den i det store hele en bi-unik relation mellem fonemer og allofoner, hvorved den ikke resulterer i statiske neutraliseringer, hvilket gør det muligt at afklare den fonemiske form for alle leksemer. For det andet deler alle allofoner af samme fonem mindst ét fonetisk fællestræk, hvorved forbindelsen mellem dem er mulig at opfange fra inputtet. For det tredje kræver vores analyse ikke at børn baserer deres fonologiske system på uregelmæssige verber og låneord de sandsynligvis ikke lærer i den tidlige barndom.

Litteratur

Ács, Péter & Henrik Jørgensen. 2016. "Hvorfor er dansk vanskeligt? Danske konsonantsegmenters to ansigter". *Skandinavistisk Füzetek* 10: 89-100.

Basbøll, Hans. 2005. *The phonology of Danish*. Oxford: Oxford University Press.

Brink, Lars & Jørn Lund. 2018. Yngre nydansk. I Ebba Hjorth, Henrik Galberg Jacobsen, Bent Jørgensen, Birgitte Jacobsen, Merete Korvenius Jørgensen & Laurids Kristian Fahl (Red.) Dansk Sproghistorie 2: Ord for Ord. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Grønnum, Nina. 2005. Fonetik og fonologi. Almen og dansk. Copenhagen: Akademisk forlag. 3. udgave.

Gussenhoven, Carlos & Haike Jacobs. 2017. Understanding Phonology. Oxon og New York: Routledge. 4. udgave.

Hayes, Bruce. 2009. Introductory Phonology. Malden, Massachusetts, Oxford og West Sussex: Wiley-Blackwell

Heger, Steffen. 1979. "Den fonetiske udvikling hos børn". I Mogens Jansen & Jørn Lund (Red.), Børnenes sprog - sprogene omkring børn, 13-67. København: Hans Reitzel.

Rischel, Jørgen. 1970. "Consonant gradation: A problem in Danish phonology and morphology". I Benediktsson (Red.), The Nordic Languages and Modern Linguistics, 460-480, Reykjavík: Vísindafélag Íslendinga.

Infrastrukturalisme – Studér strukturalismen på nettet

Caroline Boolsen & Henrik Jørgensen

I dette foredrag vil vi fremlægge hvor langt det Carlsberg-finansierede projekt "Infrastrukturalisme" indtil videre er nået. Projektets formål er at gøre korrespondancen mellem Louis Hjelmslev og hans bedste samarbejdspartnere tilgængelig i en netbaseret udgave. Projektet er en del af en større bestræbelse på at gøre den danske strukturalismes arbejde synligt. For tiden er en hel del af de trykte værker ved at blive gjort tilgængelige i netversioner, og samtidig er Una Canger og Lorenzo Cigana ved at lægge sidste hånd på editionen af Hjelmslevs berømte forelæsningsrække fra 1942-3 om sprogteori, blandt venner kendt som "Toppen og Bolden". Ideen med vores projekt er at få skabt et netsted der gør det muligt at se alle disse bidrag til den danske strukturalismes historie i sammenhæng.

I den første del af vores foredrag vil vi gerne gå dybere ind i motivationen for at gennemføre projektet. Den danske version af strukturalismen er karakteriseret ved nogle særlige måder at tænke sproglige elementer på. Den trækker også nogle klare grænser omkring hvad der er 'sprog' og hvad der ikke er 'sprog'. Meget af dette vil mange i dag være tilbøjelige til at vurdere helt anderledes, men beskæftigelsen med den klassiske strukturelle tilgang er alligevel af værdi ved at gøre det muligt at definere bestemte aspekter af analysen klarere. Samtidig rejser strukturalismens grænsedragninger interessante metavidenskabelige problemer om sprogforskningens forhold til det filosofiske grundlag.

I den anden del af foredraget vil vi gå ind på de interessante materialfilologiske problemer, som brevene i sig selv rejser. Selv om teksterne kun er ca. 70-80 år gamle, er der mange interessante problemer ved at etablere en elektronisk søgbar tekst på grundlag af dem.

'Lak' og 'eow' – nye(re) interjektioner i aarhusiansk

Ditte Zachariassen, ph.d.-studerende Lingvistik, Aarhus Universitet

Tine Lykkegaard, kandidatstuderende Lingvistik, Aarhus Universitet

Sprogbrug i et flersprogligt miljø involverer ofte låneord, som kan være med til at nye betydningsdannelser opstår. Ordene 'lak' og 'eow' er hyppigt forekommende i såkaldte 'multiethnolekter' i Danmark (Quist 2008:47, Skovse 2018:94, Zachariassen 2019:326), og beskrives typisk som låneord fra henholdsvis kurdisk og arabisk. Med en kvalitativ tilgang ser vi nærmere på hvordan de to ord anvendes i Aarhus i dag: Deres fonologiske realisering, syntaktiske forhold og interaktionelle funktioner beskrives på baggrund af et datasæt af optagelser af naturlig interaktion i Aarhus Vest og Aarhus Syd. Vi finder at begge ord fungerer som interjektioner, som har det formål at tiltrække eller fokusere opmærksomhed fra lytteren, dog med visse interaktionelle forskelle mellem de to. 'Eow' bruges primært til at skabe kontakt til andre eller opmærksomhed omkring det der siges og kan bruges flere gange i træk for intensivering af opmærksomhed. 'Lak' er tidligere beskrevet som en negation, der forstærker en pointe eller skærper lytterens opmærksomhed (Borup og Sufi 2014: 71). Vi vil argumentere for at 'lak' ikke kan være en negation, men at den har en opmærksomhedsskærpende funktion ligesom en interjektion, samtidig med at den kan vise talerens holdning til det sagte og dermed har 'lak' en epistemisk funktion. 'Eow' og 'lak' kan desuden kombineres og forstærke hinanden.

Referencer

Borup, Tobias Cadin og Ali Sufi. 2014. *Gade/dansk ordbog: en håndbog i ghetto dansk: ordet på gaden*. København: People's Press.

Quist, Pia. 2008. Sociolinguistic approaches to multiethnolect: Language variety and stylistic practice. *International Journal of Bilingualism*, issue 12 vol. 1-2, s. 43-61.

Skovse, Astrid Ravn. 2018. *Udgangspunkter og orienteringspunkter*. Ph.d.-afhandling. København: Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.

Zachariassen, Ditte. 2019. Nye sprogvarianter – en aarhusiansk bydialekt. I Adamsen og Ipsen (ed.) *Dialekter i rigt mål*. Modersmaal-Selskabets årbøger, s. 311-328.

Aarhus' bidrag til glossematikken bestod i Jens Holts indsats som den første ansatte professor i sammenlignende sprogvidenskab på Aarhus Universitet. Hvilken rolle Holt nøjagtigt har spillet i glossematikens udbredelse, er vi i færd med at forstå nærmere i Projekt Infrastrukturalisme. Oplægget vil tage udgangspunkt i brevvekslinger mellem Holt og Louis Hjelmslev og det overordnede formål med glossematikken. Derudover fokuserer oplægget på, i hvilken grad Holts arbejde har været afhængigt af Hjelmslevs sprogteoretiske definitioner inden for glossematikens terminologi.

Formålet med glossematikken har altid været at gøre sprogvidenskaben til en autonom og eksakt videnskab. Med "Ferdinand de Saussures strukturalisme som inspirationsgrundlag for glossematikken" (Gregersen 1991: 145) tager Hjelmslev sit afsæt fra denne teori for at videnskabeliggøre sproget gennem en empirisk ontologisk optik. I *Outline of Glossematics* (Hjelmslev og Uldall 1957) kan vi læse om de filosofiske overvejelser ved at videnskabeliggøre studiet af sproget samt eksempler på at skabe generel og tilgængelig simplicitet ved at bruge algebra som teoretisk fundament.

I arkiverne fra Det Kongelige Bibliotek i København og Det Universitetshistoriske Arkiv i Aarhus finder vi breve mellem Holt og Hjelmslev fra 1938 til 1965. I begyndelsen af deres brevveksling kan vi læse, at deres korrespondance overvejende omhandlede emner af praktisk karakter som eksempelvis eksamensformer. Langsomt drejede deres korrespondance sig over på at få mere glossematisk relateret indhold. Den glossematiske sprogteori indebar en ny terminologi og en algebraisk måde at analysere og håndtere sprog på, som Holt havde interesse i at anvende til sin egen forskning.

I 1946 udgav Holt sin bog om *Rationel Semantik (Pleremik)*, som omhandler klassificeringerne af et *plerem* på et givent sprog. Han brugte det danske sprog som empirisk materiale og behandlede sit materiale med det glossematiske perspektiv. I årene op til udgivelsen af denne bog, har vi mulighed for at følge den faglige udvikling mellem Holt og Hjelmslev gennem brevvekslingerne. Her kan vi se, at der var et stort behov for Hjelmslevs kyndige vejledning for at sikre, at Holt anvendte begreberne korrekt, og at definitionerne blev afgrænset præcist.

Litteratur

- Gregersen, Frans. 1991. *Sociolingvistikens (u)mulighed I-II*. København: Tiderne Skifter.
- Hjelmslev, Louis og Hans Jørgen Uldall. 1957. *Outline of Glossematics. A Study in the Methodology of the Humanities with Special Reference to Linguistics*. Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague, Vol. X. København: Nordisk Sprog- og Kulturforlag.
- Holt, Jens. 1946. *Rationel Semantik (Pleremik)*. Acta Jutlandica XVIII. København: Universitetsforlaget i Aarhus.
- Utrykt materiale fra Det Kongelige Bibliotek i København og Det Universitetshistoriske Arkiv i Aarhus. Jens Holt og Louis Hjelmslev korrespondancen.
- Jens Holt (5.12.1904-18.9.1973)

<https://auhists.au.dk/showroom/oversigter/nekrologer/jensholt5.12.1904-18.9.1973/>

Er København (virkelig) eneste sproglige normcenter?

Inger Schoonderbeek Hansen & Yonatan Goldshtein

Aarhus Universitet

De seneste årtier er interessen for det lokale blevet større og større, inkl. for lokale eller regionale sprog. Den hegemoniske status København længe har haft, synes at være blevet mindre fremtrædende, i hvert fald i nogle områder i Danmark (jf. Mægaard & Quist 2019). Det er ikke nyt, og heller ikke specifikt dansk, at det nationale har måttet vige dets prominente plads, for samtidig har globaliseringen og folks globale orientering fyldt godt op i hverdagen (jf. Robertson 1995, Coupland 2009). I vores oplæg stiller vi skarpt på dele af denne rollefordeling og udfordrer Københavns hegemoniske status, ikke mindst som sprogligt normcenter. En måde at undersøge det på er ved at udføre sprogholdningseksperimenter der stiller skarpt på et områdes sprogideologi. Der er en lang tradition for sprogholdningsundersøgelser, og resultaterne er ret så konsistente (jf. Kristiansen 1991, Kristiansen 2009). Nyere sprogholdningseksperimenter har imidlertid vist, at det danske sproglandskab ikke er så ensartet som tidligere antaget, men tværtimod er resultatet kompleks sociolingvistisk forandring (jf. Mægaard & Quist 2019) Især i de jyske undersøgelsessteder er observationerne interessante: Hvor københavnsk normalt vurderes højest, vurderes det lokale i flere tilfælde højere. Lignende resultater når vi frem til i vores undersøgelse af sprogideologi i Salling, Midtvestjylland (jf. Schoonderbeek 1995), dog i noget mere udpræget grad end tidligere vist: De lokale og regionale stemmer vurderes konsistent højere end de københavnske. I vores oplæg vil vi komme ind på rammerne for undersøgelsen, undersøgelsens resultater, eksperimentets metodologiske valg, og hvilke undersøgelser yderligere kræves.

Coupland, Nikolas (2009) Dialects, standards and social change. In Marie Mægaard, Frans Gregersen, Pia Quist & J. Normann Jørgensen (ed.), *Language attitudes, standardization and language change – perspectives on themes raised by Tore Kristiansen on the occasion of his 60th birthday*. Oslo: Novus Forlag, s. 27–49.

Kristiansen, Tore (1991). *Sproglige normidealer på Næstvedegnen: kvantitative sprogholdningsundersøgelser*. PhD thesis, University of Copenhagen.

Kristiansen, Tore (2009b). The macro-level social meanings of late-modern Danish accents. *Acta Linguistica Hafniensia*, s. 167-192.

Mægaard, Marie & Quist, Pia (2019). Perception, Recognition, and Indexicality. Experimental Investigations of Variation in Northern Jutland, Southern Jutland, and in Bornholm. In Mægaard, Marie, Malene Monka, Kristine Køhler Mortensen & Andreas Candefors Stæhr (ed.), *Standardization as Sociolinguistic Change. A Transversal Study of Three Traditional Dialect Areas*. New York: Routledge, s. 145-168.

Robertson, Roland (1995). Glocalization: Time–Space and Homogeneity–Heterogeneity. In Mike Featherstone, Scott Lash & Roland Robertson (ed.), *Global Modernities*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications, s. 25–44.

Schoonderbeek, Inger (1995). Jow, vi taler stadig dialekt! – om sprogbrug og sprogholdninger i Salling. *Ord & Sag* 15, s. 16–21.

At være eller ikke at være: brugen af *er* i dansk talesprog

Julie Søndergård Jensen

Københavns Universitet

”At være eller ikke at være” er det store essentielle spørgsmål, Hamlet stiller sig selv i sin monolog i stykket *Hamlet* af William Shakespeare fra starten af 1600-tallet. Det er dog også et sprogvidenskabeligt spørgsmål, der rejser sig i forskningen af kopulaverbet. Jeg har i min forskning undersøgt brugen af kopulaverbet *at være* i præsens, dvs. *er*. Ved første øjekast virker kopula helt simpelt, og som Regina Pustet beskriver det i bogen *Copulas* (2003:1): “*There seems to be nothing particularly exciting about copulas*”. Kopula kan hurtigt blive overset. Leksikalt fylder kopula nemlig ikke meget: Det er et lille ord men med store konnotationer. Der er med andre ord mere til kopula, end hvad vi ser ved første øjekast.

I skriftsproget er det grammatisk ukorrekt at udelade et verballed, heriblandt også *er*. Dette forekommer anderledes for talesproget, her viser det sig, at *er* kan – og ofte bliver - udelades uden samtaleorganisatoriske problematikker (Kragelund 2015; Pustes 2003; Stassen 2013). Dette forklares af fænomenet: kopuladrop. Fænomenet er beslægtet med andre former for reduktioner (se fx Kristensen et al. 2017; Pharao et al. 2017; Schachtenhaufen 2013).

Gennem den interaktionelle lingvistik (Couper-Kuhlen & Selting 2017; Steensig 2001) undersøger jeg med eksempler fra samtalebanken (<https://samtalebank.talkbank.org>) samtaledeltageres brug af kopula, både udtalt og ’droppet’. I min eksempelsamling finder jeg 437 eksempler, hvoraf 219 tilfælde er et kopuladrop. Der viser sig altså en tydelig tendens til at udelade kopula mere end at medtage et kopula (se også Kragelund 2015). Jeg diskuterer derfor, hvorfor fænomenet har fået navnet ’kopuladrop’, da der misvisende ikke synes at være noget, der er blevet ’droppet’. Det skal dog vise sig, at en udeladelse af kopula findes i kontrast til et udtalt kopula. *Er* kan dermed sagtens udelades, men ikke undværes. Brugen af kopula i dansk talesprog kan dermed opstilles på nedenstående spektrum (se også: Samtalegrammatik.dk 2013):

Jeg har i min eksempelsamling fundet, at kopula indtræder i flere forskellige ytringssammenhænge, hvorved de har forskellige funktioner og udtryk. Heriblandt som vurderinger, som interrogativer og som bekræftende ytringer. Det er disse interaktionelle sammenhænge, der vil være omdrejningspunkt for mit oplæg, da disse vha. konversationsanalysens næranalytisk tilgang danner et empirisk grundlag for brugen af kopula *er*. Oplægget giver dermed et indblik i den interaktionelle forståelse af, hvordan kopulaets semantik og pragmatik ændres efter hvilke miljøer, det indgår i eller undlades fra.

Referencer:

Couper-Kuhlen, E. & Selting, M. (2017). *Interactional linguistics. Studying language in social interaction*. Cambridge University Press.

Kragelund, M. (2015). Når 'er' ikke er der – en morfologisk undersøgelse af et dansk talesprogsfænomen. *Skrifter om Samtalegrammatik*. 2(5). 1-18.

Pustet, R. (2003). *Copulas – Universals in the Categorization of the Lexicon*. Oxford: Oxford University Press.

SamtaleBanken. U.å. <https://samtalebank.talkbank.org> tilgået 24. august 2020.

Samtalegrammatik.dk. 2013. *Kopuladrop*. URL:

<https://samtalegrammatik.dk/opslag/artikel/kopuladrop/> tilgået 24. august 2020.

Schachtenhaufen, Ruben. 2013. *Fonetisk reduktion i dansk*. Ph.d afhandling, København: Copenhagen Business School.

Stassen, L. 2013. Zero copula for predicate nominals. In M. Dryer & M. Haspelmath (eds.), *The World Atlas of Language Structures Online (WALS)*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology.

Steensig, J. (2001). *Sprog i virkeligheden. Bidrag til en interaktionel lingvistik*. Aarhus universitetsforlag.

Kristensen, L. B., Schachtenhaufen, R. og Boye K.. (2017). Reduktion i udtalen af grammatiske vs. leksikalske ord. *MUDS – Møderne om Udforskningen af Dansk Sprog*, 16. 187-207.

Pharao, N., Ridder Malmstedt, M., & Veng, S. (2017). Hvor svært er det lige? En undersøgelse af genkendelsen af ord med reducerede segmenter. *NyS*, 52-53, 259-288.
<https://doi.org/10.7146/nys.v1i52-53.26359>

Det er lidt sådan noget jeg tænker

– den vage formuleringens styrke i uformel dansk sprogbrug

Kathrine Thisted Petersen

Uformel sprogbrug af både skriftlig og mundtlig art kendetegnes ved hverken at være tænkt igennem på forhånd eller revideret efterfølgende. Typiske uformelle sprogbrugskontekster er kommunikation på sociale medier og forskellige hverdagslige samtalsituationer. I sådanne sammenhænge finder man en øget brug af vaghedsudtryk. Dermed menes forskellige former for udtryk der angiver usikkerhed,

ubestemmelighed, (over)forsigtighed, (over)høflighed og uklarhed i bredere forstand, og som gør henvendelsen til modtager mindre direkte. Citatet i foredragets titel er et godt eksempel på hvordan et ganske almindeligt og hyppigt forekommende udsagn indeholder flere vaghedstræk; i stedet for blot at konstatere det er det jeg tænker vælger afsenderen at indskyde gradsadverbiet lidt foran pronominalsyntaxmet sådan noget der har et større og dermed mindre præcist betydningsområde end det. I foredraget vil jeg give et overblik over de forskellige former for vaghedsudtryk man finder i uformel dansk sprogbrug af både leksikalsk, fonetisk, morfologisk og syntaktisk art, samt vise hvordan bestemte kommunikationssituationer giver anledning til en øget forekomst af vaghedsudtryk. Derefter vil jeg med udgangspunkt i egne transskriptioner af talesprogsdata fra udsendelsen Aftenshowet på DR1 give eksempler på hvordan vage formuleringer bruges uden for disse særlige kontekster. På baggrund af mine foreløbige resultater fremsætter jeg en hypotese om at dansk generelt kendetegnes ved brugen af en forholdsvis stor mængde vaghedsudtryk. Denne tese vil jeg understøtte ved en sammenligning med uformel sprogbrug i tysk.

Brugen af innovative 'citatmarkører' (quotatives) i dansk

Kristina Sommerlund
sommerlund12@yahoo.com

Baseret på mit specialeprojekt, vil jeg tale om brugen af innovative 'citatmarkører' (quotatives) i dansk talesprog. Her har jeg specifikt fokus på formen være + sådan, som bruges til at rapportere egne og andres udsagn, tanker eller følelser:

- 1) Men så gik jeg ind og hentede det, og så var de så'n "Okay, bare lad være med at gøre det en anden gang"
- 2) Jeg er bare så'n , "Jeg skal have det overstået, og så skal jeg bare lige have et års pause"
- 3) (...) så stod der så'n fire-fem drenge i sån Peak Performance jakker og bare så'n stod og kiggede lidt, ikke – og det var så'n lidt, "Hvad"
- 4) Så fandt jeg ud af, det var fordi, at det var en af dem, jeg havde gået i skole med, og så var han så'n, "Hey, Christian"

(Ovenstående er uddrag fra mine interviews)

I mit projekt har jeg gennemført en række sociolingvistiske interviews med 10 gymnasieelever fra hovedstadsområdet, med det formål at undersøge deres brug af citatmarkører ud fra tesen om, at 'utraditionelle' markører som f.eks. være sådan blandt unge er mere fremherskende end traditionelle citatmarkører (f.eks. sige, tænke, spørge, råbe). Denne udvikling afspejler udviklingen i den engelsksprogede verden, hvor citatmarkøren be like har vundet stort indpas. I den forbindelse diskuteres det i et større perspektiv om – og i så fald – hvordan man kan opfatte være sådan som en anglicisme afledt af det engelske be like. Hertil har jeg også undersøgt særlige egenskaber ved være

sådan og dermed forsøgt at svare på, hvorfor denne citatmarkør muligvis måtte være mere eftertragtet at bruge i forhold til de mere almindelige citatmarkører.

Kilder:

Rathje, Marianne. 2011. "Quotations and Quotatives in the Speech of Three Danish Generations." In *Language Variation - European Perspectives III: Selected Papers from the 5th International Conference on*

Language Variation in Europe, by Frans Gregersen, Jeffrey Parrott, and Pia Quist, 5:71–82. ICLaVE. Amsterdam: John Benjamins.

Hasund, Ingrid Kristine, Toril Opsahl, and Jan Svennevig. 2012. "By Three Means: The Pragmatic Functions of Three Norwegian Quotatives." In *Quotatives: Cross-Linguistic and Cross-Disciplinary Perspectives*, by Isabelle Buchstaller, 15:37–68. *Converging Evidence in Language and Communication Research (CELCR)*.

Romaine, Suzanne, and Deborah Lange. 1991. "The Use of Like as a Marker of Reported Speech and Thought: A Case of Grammaticalization in Progress." *American Speech* 66: 227–79.

<https://doi.org/10.2307/455799>.

Blyth, Carl, Sigrid Recktenwald, and Jenny Wang. 1990. "I'm Like, 'Say What?!': A New Quotative in American Oral Narrative." *American Speech* 65 (3): 215–27.

Pulcini, Virginia, Cristiano Furiassi, and Félix Rodríguez González. 2012. "The Lexical Influence of English on European Languages: From Words to Phraseology." In *The Anglicization of European Lexis*, by Cristiano Furiassi, Virginia Pulcini, and Félix Rodríguez González, 2–24. John Benjamins. ProQuest Ebook Central.

Dansk i Dansk Vestindien – om sprogbrug hos den afrocaribiske befolkning på St. Croix før 1917

Kristoffer Friis Bøegh

Aarhus Universitet

kfb@cc.au.dk

De Vestindiske Øer, eller Dansk Vestindien, er betegnelsen for Danmarks tidligere besiddelser i Caribien, dvs. de tre øer St. Thomas, St. Jan og St. Croix. Øerne var under dansk flag fra henholdsvis 1672, 1718 og 1733, indtil de blev solgt til USA i 1917 (se Olsen 2017).

Øerne var sprogligt set temmelig blandede i den danske periode (se Bakker & Bøegh, under udgivelse). Dansk var øernes officielle sprog, nederlandsk-kreolsk var lingua franca fra ca. 1730 og godt et århundrede frem, tysk var et af handelssprogene og modersmål for en del missionærer, og engelsk og engelsk-kreolsk blev mere og mere dominerende, specielt i årene efter 1800. Også nederlandsk, fransk og spansk blev talt. Desuden blev der i 1700-tallet talt minimum 25 forskellige afrikanske modersmål i den slavegjorte del af befolkningen (Bøegh, under udgivelse).

Dansk blev aldrig det almindelige omgangssprog på øerne. Alligevel har sproget været talt der igennem snart 350 år – så vidt vides uden egentlig afbrydelse – så hvad ved vi om dets brug og lokale påvirkning igennem tiden? Og hvad kan der mere specifikt siges om brugen af dansk hos den afrocaribiske befolkning, som udgjorde det store flertal i den danske periode?

Mit oplæg præsenterer en sociolingvistisk overflyvning af den dansk-vestindiske sprogsituation og dens udvikling med særlig henblik på en begyndende kortlægning af omfanget af dansk sprogbrug hos den afrocaribiske befolkning på St. Croix før 1917. Jeg berører bl.a. sprogbrugen på plantagerne, i byerne, i missionerne og i skolerne.

Mit datagrundlag består af historiske kilder indeholdende metalingvistiske kommentarer fra samtidige iagttagere, dokumentation af spor fra dansk i den lokale varietet af engelsk-kreolsk (se også Bøegh 2018) samt feltoptagelser fra 1970'erne med ældre mennesker, som husker tilbage på brugen af dansk i tiden før 1917. Størstedelen af kildematerialet har ikke tidligere været anvendt i sprogvitenskabelig forskningssammenhæng.

Referencer

Bakker, Peter & Kristoffer Friis Bøegh. Under udgivelse. *Kolonierne. I: Dansk Sproghistorie. Bind 5.* København & Aarhus: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab & Aarhus Universitetsforlag.

Bøegh, Kristoffer Friis. 2018. Spor fra dansk i De Amerikanske Jomfruøers engelsk-kreolsk. *Maal & Mæle* 39(2): 24–29.

Bøegh, Kristoffer Friis. Under udgivelse. African ethnolinguistic diversity in the colonial Caribbean: the case of the eighteenth-century Danish West Indies. I: Angela Bartens & Peter Slomanson (red.), TBA.

Olsen, Poul Erik. 2017. *Vestindien: St. Croix, St. Thomas og St. Jan.* København: Gads Forlag.

De psykiske syge og de kvindeligt ansatte

Lars Brink & Jørgen Schack

Konstruktioner af typen (*de offentlige ansatte, mange psykiske syge og den bedste bevarede hemmelighed*) er velkendte fra sprogrigtigheds litteraturen. Der betragtes de som fejl. Sprogrigtighedsdiskussionerne i litteraturen beskæftiger sig stort set kun med eksempler af den ovennævnte type, altså eksempler hvor det første af de to adjektiver (ADJ 1) har adjektivisk bøjning i stedet for, som traditionen foreskriver, at optræde som adverbialt adled til det andet adjektiv (ADJ 2): *de offentligt ansatte, mange psykisk syge* osv. I foredraget diskuterer vi en række mindre trivielle eksempler. Vi skelner mellem ”toleddede” og ”treleddede” konstruktioner: (*de kvindelige ansatte, de socialt udsatte*) (toleddede) og *det ældste kendte skriftsystem, de længst bevarede ghettoer* (treleddede). De toleddede konstruktioner kan i nogle tilfælde suppleres med en substantivisk (person)kategoribetegnelse, således at de bliver treleddede, fx *de offentligt ansatte akademikere*. I andre tilfælde kan der ikke tilføjes et substantivisk led uden at den oprindelige toleddede konstruktions betydning fuldstændigt ændres, jf. fx *de kvindelige ansatte* (’de kvindelige medarbejdere’) overfor **de kvindelige ansatte akademikere*. For de treleddede konstruktioners vedkommende gælder det at de kan reduceres til toleddede i tilfælde hvor den substantiviske kategoribetegnelse (fx *skriftsystem*) kan rekonstrueres ud fra venstre konteksten: (...) *skriftsystemer. Det ældste kendte* [skriftsystem] *er kileskriften*. Den vaklen der kan spores i sprogbrugen i forbindelse med treleddede konstruktioner som fx *det ældst/ældste kendte skriftsystem*, skyldes usikkerhed mht. ADJ 1’s skopus: Er ADJ 1 (et adverbialt) adled til ADJ 2: (*det ((ældst kendte) skriftsystem)*), eller er det (et adjektivisk) adled til den helhed der udgøres af ADJ 2 + det efterstillede substantiv: (*det (ældste (kendte skriftsystem))*)? I et toleddet tvivlstillfælde som fx *de uskyldige dømte* overfor *de uskyldigt dømte* kan vi ikke på samme måde lave en parentesnotation der anskueliggør hvad ADJ 1 har skopus over. Vi giver et bud på en analyse, der samtidig forklarer hvorfor man normalt ikke finder treleddede konstruktioner af typen *de kvindelige ansatte akademikere, de lokale ansatte medarbejdere*.

Kasus og sætningsled i middeldansk

Lars Heltoft

Allerede i 1200-tallet er der stor forskel mellem kasussystemet i østdansk (med bevaret firkasussystem) og kasussystemet i vestdansk der fra ca. 1300 kun findes i de personlige pronomener, i Jyske lov allerede fra tekstens vedtagelse i 1241. I udtrykket ligner systemet i Jyske Lov til forveksling det 20. århundredes system (bortset fra enkelte reduktioner som *ither > jer, hanum > ham*). Selv i nyere og helt nye beskrivelser opfattes systemet som identisk med det moderne, men dette følger af en fiksering på udtrykssiden. Ser man på indholdssiden, kan man påvise store typologiske forskelle.

Kasussystemet i middeldansk angiver semantiske roller, det moderne system angiver kun forskellen på groft sagt subjekt og ikke-subjekt. Det fremgår af den udbredte brug helt frem til slutningen af ældre nydansk af såkaldte upersonlige konstruktioner, med argument 1 (A1) i oblik form, argument 2 (A2) (hvis der er noget) i nominativ. Jesus siger på middeldansk *mik_{al} thyrster* ’mig tørster’ for yngre *jeg tørster*; det hedder *thæm_{al} æver um sannend* ’dem tvivler om sandhed’ (dvs. ’de er i tvivl om hvad sandheden er’). Med argument 2:

ok thær te-th-es   thæm_{A1} stiarne-n_{A2} i gen, æfter at hun borte var
og der vise-prt-medium   3pl.obl   stjerne-def igen, efter at den borte var
(VejlPilgr 220, 12)

'Og der viste stjernen sig for dem igen, efter at den havde været borte'

Der er ingen semantiske *agentroller* mulige i denne konstruktionstype. A1 i oblik form kan ikke betegne agent eller patient, men angiver et inaktivt argument; A2 (der står i nominativ hvis muligt) betegner en ekstern faktor i bred forstand. I transitive konstruktioner kan nominativisk A1 betegne agent, og A2 i oblik form patient. Kasusformerne er således polyseme, de henviser til de styrende verbalstammer og entydiggøres først i konstruktion efter verbets valens. Det kaldes indeksikalsk kasus, i modsætning til symbolsk kasus, som moderne dansk har.

Dette er en helt anden tilgang end den generative grammatiks forsøg på at reducere oblikke A1 til oblikke subjekter. Jeg kan næppe nå at gennemgå de anvendte test (Sigurðsson 1989, Hrafnbjargarson 2003, Barðdal 2000, 2001, Barðdal og Eypórssón (fx 2003, 2018)), men de er enten empirisk forkerte (sideordningskonstruktion og reflektiv reference) eller cirkulære (raising-konstruktioner og PRO-konstruktioner).

Referencer:

- Barðdal, Jóhanna. 2000. Oblique Subjects in Old Scandinavian. *NOWELE: North-Western European Language Evolution* 37, 25-51.
- Barðdal, Jóhanna. 2001. The perplexity of Dat-Nom verbs in Icelandic. *Nordic Journal of Linguistics*, 24, 47–70.
- Barðdal, Jóhanna & Þórhallur Eypórssón. 2003. The change that never happened: the story of oblique subjects. *Journal of Linguistics* 39, 439–472.
- Barðdal, Jóhanna & Þórhallur Eypórssón. 2018. What is a subject: The nature and validity of subject tests. In Jóhanna Barðdal, Na'ama Pat-El & Stephen Mark Carey (eds.), *Non-Canonically Case-Marked Subjects. The Reykjavík-Eyjafjallajökull papers*, 257-273. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Heltøft, Lars. Submitted 2020a. The semantic reorganisation of case paradigms and word order paradigms in the history of Danish. In Gabriele Diewald & Katja Politt (eds), *Paradigms regained: Theoretical and empirical argument for the reassessment of the notion of paradigm*. LSP series: Empirically Oriented Theoretical Morphology and Syntax. SLE Societas Linguistica Europea, Leipzig, August 2019.
- Heltøft, Lars. Submitted 2020b. The typology of Old Norse revisited - The case of Middle Danish. *NOWELE* 2021. 29 s.
- Hrafnbjargarson, Gunnar Hrafn. 2003. Ikke-nominative subjekter i det danske sprogs historie. In Peter Widell & Mette Kunøe (eds.), *9. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*, 188-197. Department of Nordic Language and Literature: Aarhus University.

Informationsstruktur i interaktion: betingelsesledsætninger i DR's *Debatten*

Laura Bang Lindegaard & Line Sandst

I denne artikel undersøger vi informationsstruktur i interaktion gennem en undersøgelse af sætningsinitiale *hvis*-ledsætninger i DR's *Debatten*. Vores korpus består af transskriptioner af fire udsendelser om klimaforandringer fra *Debatten* fra de seneste to år. Mens det i denne sammenhæng er uvæsentligt at udsendelserne angår emnet klima, er det væsentligt at data stammer fra en politisk debat der med værtens egne ord søger at "samle Danmark om det der splitter". Vi undersøger nemlig hvordan initiale betingelsesledsætninger af typen *hvis*... bliver brugt som en ressource for at strukturere information i denne specifikke, specifikt polemiske, institutionelle kontekst. Nærmere bestemt undersøger vi hvordan *hvis*-ledsætninger bliver brugt som en ressource når debatdeltagerne skal præsentere information om hypotetiske situationer hvis realisering (udkomme/resultat) afhænger af om den ene eller anden mulighed bliver valgt – som det fx sker i følgende eksempel: "hvis vi år for år stiller os ringere end de øvrige lande vi plejer at sammenligne os med og vi er i konkurrence med jamen så ..."

Ford (1993) undersøger brugen af adverbelle ledsætninger i engelsk samtaleprog. Med inspiration fra Fords arbejde anskuer vi initiale betingelsesledsætninger ud fra et dobbelt perspektiv: dels fra et informationsstrukturelt perspektiv hvor man beskriver hvordan sådanne sætninger konstituerer en bestemt baggrund (tema/emne/topik) for forståelsen af den kommende forgrund (rema/kommentar/fokus), dels fra et interaktionsperspektiv hvor man beskriver sætningernes funktion hvad angår, fx, de sociale roller for samtalepartnere. Såvel informationsstrukturelt som interaktionelt er det interessant at samtaleparter præsenterer sådanne muligheder som om de følger *logisk* af det forudgående. Som sådan bliver betingelsesledsætninger brugt til at markere hvad der burde kunne betragtes som fællesgrund på det givne tidspunkt i interaktionen. Men i og med de udtrykker en *bestemt* fortolkning af noget forudgående som forudsætning for det efterfølgende, bruger samtaleparter tilsyneladende samtidig sådanne sætninger som andet og mere end en (uskyldig) baggrund – fx som en interaktionel ressource til at overtale eller til at præsentere kompliceret eller problematisk information. I forlængelse heraf har Ford desuden vist hvordan samtaleparter bruger initiale *hvis*-ledsætninger som en ressource til at frame forståelsen af rema/kommentar/fokus før taleuren eventuelt mistes ved et muligt (grammatisk projiceret) 'completion point'.

Vores undersøgelse af forholdet mellem informationsstruktur og interaktion ved initiale *hvis*-ledsætninger i polemisk debatinteraktion kan således betragtes som et bidrag til afdækningen af hvordan adverbelle ledsætninger bliver brugt i dansk samtaleprog.

Reference:

C. E. Ford (1993) *Grammar in interaction. Adverbial clauses in American English conversations*. Cambridge University Press.

Skriftlig dansk til studentereksamen. En undersøgelse af gymnasieelevers skriftlige danskniveau

Lene Rotne, Dansk Sprognævn

Dansk Sprognævn fik i 2016 adgang til en større mængde stile fra studentereksamen i skriftlig dansk fra fem forskellige gymnasiale uddannelser. Forskellige forskere har haft adgang til stilene og bl.a. undersøgt stavfejl og grammatiske afvigelser i dette korpus.

Både stavfejl og grammatiske afvigelser kan gøre en tekst svær at læse, og være årsag til at man bedømmer den som en dårlig tekst. Men der er også andre faktorer der spiller ind for om en tekst er vellykket eller ej. Det er disse faktorer jeg har set på, og som dette oplæg skal handle om.

Jeg har i det etårige forskningsprojekt ”Skriftlig dansk til studentereksamen. En undersøgelse af gymnasieelevers skriftlige danskniveau” undersøgt hvilke andre faktorer der volder eleverne problemer når de skriver. Jeg vil i oplægget præsentere mine resultaterne og vise fem overordnede kategorier hvor eleverne har problemer, og der kan være brug for at gøre en indsats for at hjælpe eleverne.

Litteratur:

Jacobsen, Henrik Galberg & Skyum-Nielsen, Peder (): Dansk sprog. En grundbog. Schønberg.

Krogh, E., T. Spanget Christensen og K. Sonne Jakobsen (red.) (2015): *Elevskrivere i gymnasiefag*. Odense, Syddansk Universitetsforlag.

Krogh, E og K. Sonne Jakobsen, (red.) (2016): *Skriverudvikling i gymnasiet*. Odense, Syddansk Universitetsforlag.

Rathje, Marianne & Nielsen, Mette (2019): Punktum – et tegn i forandring. Nyt fra Sprognævnet, 2, 2019.

Rotne, L. (2018): *Facebook og stile. En undersøgelse af hvordan en gruppe danske og italienske unge skriver på Facebook og i stile og derigennem udtrykker identitet*. Ph.d.-afhandling indleveret ved Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet, 2018.

Rotne, L. (2019): Stileskrivning i Danmark og Italien. *Dansknoter*, 2, 2019.

Smedegaard, A. (2016): *Genrer som rammer. Et genreanalytisk studie af institutionelle skrive- og eksamenspraksisser i det almene gymnasiums danskfag med afsæt i en diskussion af pragmatisk genreteori*. Ph.d.-afhandling indleveret ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.

Togeby, O. (1996): *Stiltræk*. SPRÅU, Sproglige Arbejdspapirer fra Aarhus Universitet 3, Aarhus Universitetsforlag.

Sprog-sted-forbindelsen problematiseret gennem ældre, stedsstabile talere.

Liv Moeslund Ahlgren og Yonatan Goldshtein, Aarhus Universitet

Idéen om en naturlig forbindelse mellem sprog og sted er grundlæggende for traditionel dialektologi. Denne idé er oftest blevet udfordret med udgangspunkt i sprogbrug i globaliserede, urbane samfund med høj mobilitet. Vi vil imidlertid udfordre sprog-sted-forbindelsen med afsæt i ældre, stedsstabile talere fra landet. Vores data består dels af sociolingvistiske interviews optaget i 1970'erne fra et projekt med det formål at dokumentere de traditionelle dialekter i Danmark - og dels af en stor mængde metadata, hvor talernes sprog og viden bliver evalueret af dialektologerne. Her bliver talernes sprog vurderet som godt og autentisk, hvis det lever op til nogle bestemte forventninger funderet i idéen om sprog-sted-forbindelsen - i modsat fald ses det som afvigende, ugenkendeligt og uautentisk. I optagelserne analyserer vi de forhandlinger om autencitet, der opstår, når informanternes sprog ikke lever op til dialektologernes forventninger. Informanternes reaktioner vidner om sprogideologier og -praksisser, som står i modsætning til idéen om sprog som statisk og stedsspecifikt. Vi argumenterer for, at en kritik af sprog-sted-forbindelsen også bør tage afsæt i de talere og sprogsamfund, som ellers ville blive anset for netop at påvise og understøtte denne.

Fuck hvor nice.* Unges brug af engelske lån i *Ex on the Beach

Margrethe Heidemann Andersen

Når den engelske påvirkning af dansk debatteres, støder man ofte på den påstand at engelskpåvirkningen er omfattende og potentielt truende, og at ikke mindst de unges sprog er fyldt med engelske lån. Omgås man teenagere, er det formentlig en påstand som mange vil nikke genkendende til. Tidligere undersøgelser (se fx Heidemann Andersen 2020) har dog peget på at den engelske påvirkning af dansk skriftsprog er relativt beskeden, men at der er bestemte faktorer der kan få engelskpåvirkningen til at føles mere omfangsrig end den reelt er, fx at de engelske lån sjældent tilpasses dansk. Spørgsmålet er derfor hvor stor en mængde de engelske lån rent faktisk udgør af unges sprog, og om deres sprog især er præget af visse frekvente ord og fraser som *fuck*, *hvor nice*? Det spørgsmål vil jeg forsøge at besvare i mit foredrag, der tager udgangspunkt i unges talesprog sådan som det kommer til udtryk i første sæson af realityprogrammet *Ex on the Beach*, 2018.

Referencer:

Margrethe Heidemann Andersen: *Engelske lån i dansk: Nice to have eller need to have?* NyS 58, s. 9-37.

Proform-spørgsmål på dansk: form og funktion

Maria Jørgensen, ph.d.-studerende, lingvistik, Aarhus Universitet

Slår man op i Grammatik over det Danske Sprog (Hansen og Heltoft 2011:1772), vil man opdage, at spørgeformede hovedsætninger med anaforisk verbal – ytringer af typen 'gjorde de' og 'har hun det' – ikke behandles som reelle spørgsmål, men som "spørgeformede emotive sætninger" der viser overraskelse, synonyme med udtryk som 'det var sørens'. Undersøger man til gengæld autentiske, danske samtaler vil man opdage, at disse sætninger altid besvares med et bekræftende 'ja' eller 'nej' – og altså behandles af samtaledeltagere som reelle spørgsmål.

Hansen og Heltoft (2011:1764 ff.) skriver også, at anaforsætninger kan være med eller uden det, og kommenterer ikke på, om der er en betydningsforskel på de to muligheder. Ser man igen på autentiske samtaler kunne noget dog tyde på, at der er væsentlige, interaktionelle forskelle.

Med udgangspunkt i konversationsanalyse (Sidnell & Stivers 2013) og interaktionel lingvistik (Couper-Kuhlen & Selting 2018) vil jeg i denne præsentation argumentere for, at spørgeformede hovedsætninger med anaforisk verbal – hvad jeg i præsentationen vil kalde proform-spørgsmål – virkelig fungerer som spørgsmål i danske samtaler. Ved brug af en række eksempler fra min undersøgelse af over 50 proform-spørgsmål fra i alt 23 autentiske, danske samtaler vil jeg redegøre for spørgsmålenes funktion som anmodninger om bekræftelse og registreringer af noget mod spørgerens forventninger. Desuden vil jeg diskutere den hypotese, at det ikke er ligegyldigt, om de formes med eller uden 'det': spørgsmålet med det lader til at spørge til handlinger, genstande, begivenheder m.v., mens spørgsmål uden det spørger ind til kvaliteter ved sætningens subjekt, herunder fysiske evner og moralsk karakter.

Referencer:

Couper-Kuhlen, Elizabeth & Margret Selting. 2018. *Interactional Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hansen, Erik & Lars Heltoft. 2011. *Grammatik over det Danske Sprog*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Sidnell, Jack & Tanya Stivers (red). 2013. *The Handbook of Conversation Analysis*. Vol. 121. Blackwell Handbooks in Linguistics. Malden, MA: Wiley-Blackwell.

Knus fra Marianne, Eva og Tina - hilsner i e-mails

Marianne Rathje, Eva Skafte Jensen og Tina Thode Hougaard

Der er ingen faste regler for hvilken hilsen man skal indlede og afslutte sin e-mail med, så hvordan søren finder man vej i junglen af mulige måder at hilse på! Det har vi lavet en spørgeskemaundersøgelse om, og i den finder vi både alders- og kønsforskelle. Vi finder også stærke holdninger til forkortelser og til hilsner som *hilsen*, *med venlig hilsen* og *kærlig hilsen*. Desuden finder vi ret nuancerede redegørelser for hvilke faktorer der spiller ind på valg af start- såvel som sluthilsen. Alt dette giver vi et indblik i i vores oplæg. Er man nysgerrig allerede nu, kan man læse nogle foreløbige betragtninger i tre artikler i Nyt fra Sprognævnet, og en rapport om undersøgelsesdesign på Sprognævnets hjemmeside:

Rathje, Jensen & Hougaard: Hilsner i e-mails – starthilsner (<https://dsn.dk/nyt/nyt-fra-sproгнаevnet/numre/argang-2020-2024/januar-2020/januar-2020#hilsner-i-emails-starthilsner>).

Hougaard, Rathje & Jensen: Hilsner i e-mails – sluthilsner (<https://dsn.dk/nyt/nyt-fra-sproгнаevnet/numre/argang-2020-2024/maj-2020/maj-2020>).

Jensen, Hougaard & Rathje: Hilsner i e-mails – forkortede og ikke-forkortede sluthilsner (publiceres uge 39).

Jensen, Hougaard & Rathje (2020): Rapport om spørgeskema om brugen af åbne og lukkehilsner i e-mails (<https://dsn.dk/udgivelser/sproгнаevnets-udgivelser/sproгнаevnets-rapporter/rapport-om-spoergeskema-hilsner-i-e-mail>).

Sproglige træk ved danske trusselsbeskeder: første kvantitative analyser af et dansk trusselskorpus

Marie Herget Christensen, Tanya, Karoli Christensen og Marie Bojsen-Møller (NorS, KU)

Fordi trusler er en socialt og juridisk forbudt genre, er det ikke en type data vi som sprogforskere har let adgang til. Men gennem projektet ”Truslers sprog og genre” har vi igennem to år indsamlet autentiske skriftlige danske trusselsbeskeder og har nu opbygget et korpus med en størrelse der gør det muligt at udføre ikke bare kvalitative men også kvantitative korpuslingvistiske sprogbrugsanalyser af danske sprogligt formidlede trusselsbeskeder. Vi forstår trusler som en direkte eller indirekte formuleret meddelelse om at der vil ske en fremtidig begivenhed der er til skade for modtageren, og hvori det ekspliciteres eller underforstås at afsenderen er ansvarlig for virkeliggørelsen af denne begivenhed, eksemplificeret i nedenstående prototypiske eksempel på en trussel fra vores korpus.

HViS i iKKE GiVER OS 1.000,000 kroner så dør i ((udstreget)) HiLsen poul nyrup JEB101

I dette foredrag vil vi præsentere de første kvantitative resultater af sprogbrugsanalyser af danske trusler. Som udgangspunkt er den grundlæggende hypotese om sproglige træk ved en trussel at den indeholder sproglige korrelater for skade, fremtidighed, og afsenderansvar. Men på grund af truslens forbudte karakter vil afsender ofte forsøge på forskellig vis at dække et eller flere aspekter af truslen. Vi ved fra tidligere forskning at fremtidighed er udtrykt i 73 % af engelske trusler, hvorimod skadehandling kun er direkte udtrykt i 53 % (Muschalik 2018). Vi vil i dette foredrag vise resultaterne

for dansk, og på tværs af flere typer af trusler. Resultaterne kan både vise noget om særlige sprogræk ved genren trusselsbesked og om den sproglige variation og strategier for dækning der er mellem forskellige typer af trusler.

Muschalik, J. (2018). *Threatening in English: A mixed method approach*. John Benjamins Publishing Company.

Postpositionelt *fra*

Michael Nguyen, Dansk Sprognævn

Dansk forskning har traditionelt ikke beskæftiget sig indgående med postpositioner, og det er derfor på sin plads at der forskes mere i denne ordklasse. Dette oplæg er en fortsættelse af en række andre publikationer om postpositioner i dansk (se Nguyen 2019; under udgivelse; under bedømmelse; under udarbejdelse). Oplægget handler mere specifikt om postpositionel anvendelse af *fra*, fx *Ideen kommer et andet sted fra*. Ved hjælp af data fra KorpusDK beskriver jeg de kontekster som postpositionelt *fra* forekommer i, og sammenligner det med præpositionelt *fra*. Det viser sig at der ikke altid er alternation mellem postpositionelt og præpositionelt *fra*; postpositionelt *fra* ser ud til at være mindre produktivt end præpositionelt *fra*. Eksempelvis bruges postpositionelt *fra* typisk kun når der er tale om afstamning, eller når bevægelsesbetydningen er mere abstrakt.

Litteratur

Nguyen, Michael. Under udarbejdelse. Adpositional brug af statiske retningsadverbier. Upubliceret manuskript.

Nguyen, Michael. Under udgivelse. Har dansk produktive postpositioner?. *Ny Forskning i Grammatik* 27.

Nguyen, M. Under bedømmelse. *The adpositional phrase in Danish. On left located complements*. Aarhus Universitet, Institut for Kommunikation og Kultur.

Nguyen, Michael. 2019. On some postpositional elements in Danish. I Ken Ramshøj Christensen, Henrik Jørgensen & Johanna Wood (red.), *The Sign of the V: Papers in Honour of Sten Vikner*, 449–465. Aarhus: Aarhus Universitet. <https://ebooks.au.dk/aul/catalog/view/348/235/1213-2> (13 December, 2019).

Nicholas Mikkelsen, ph.d.-studerende Lingvistik, Aarhus Universitet

Ditte Zachariassen, ph.d.-studerende Lingvistik, Aarhus Universitet

På sin anden plade stiller Aarhus-rapperen U\$O det interessante spørgsmål “yo hvorfor sårn ikkå?” Han kommer ikke selv med et entydigt svar på hvorfor, altså hvorfor aarhusianere bruger ordet ‘ikkå’.

Jensen, Clausen og Pedersen (2019) har tidligere beskrevet, hvordan ‘ikkå’ og lignende former i dansk samtaleprog kan bruges til at mobilisere respons fra modtageren. Ved at inddrage flere syntaktiske konstruktioner og fokusere på ytringens prosodiske indpakning mener vi dog, at vi kan påvise flere interaktionelle funktioner.

Det vil vi gøre med udgangspunkt i interaktionel lingvistisk analyse (Couper- Kuhlen & Selting 2018) af eksempler fra tre korpora af dansk samtaleprog – *Samtalebanken*, *AULing* og *Syntaks i Aarhus Vest*.

I præsentationen vil vi vise eksempler på ytringsfinalt, syntagmefinalt og enkeltstående ‘ikkå’, og på forskellige prosodiske former, det kan have. Vi vil desuden perspektivere til andre særligt lokale lingvistiske former i aarhusiansk.

Referencer

Couper-Kuhlen, Elisabeth & Margret Selting. 2018. *Interactional Linguistics: Studying Language in Social Interaction*. Cambridge: Cambridge University Press

Jensen, Amalie Vonge, Olja Hedlund Clausen, og Nikoline Pedersen. 2019. “Et overblik over graden af responselicitering for det efterstillede påhæng ikk og formerne deraf (ikke, ikkå, ikkås og ing)”. *Skrifter om Samtalegrammatik* 6 (1): 1–37.

U\$O. 2005. *JegvilgerneDuvilgerneViskalgerne*. CD, Album. Danmark: Virgin Music Denmark.

H. C. Ørsted som inspirator for dansk sprogteknologi

Peter Juel Henriksen, Dansk Sprognævn, pjh@dsn.dk

I år fejrer vi Hans Christian Ørsted fordi det er 200 år siden han opdagede elektromagnetismen. Den var nok, ifølge videnskabshistorikerne, blevet opdaget alligevel et par år senere (af Faraday, Joseph eller en anden). Opdagelsens mulighed, eller ligefrem nødvendighed, lå i tiden. Vi gør derfor HCØ uret hvis vi, i dette fejrsår, fokuserer for skarpt på hans lykketræf i laboratoriet d. 21/4 1820.

Her vil vi i stedet hylde den kreative lingvist og naturfilosof. HCØ var den udadvendte tænker, han ville dele sin naturforståelse med så mange som muligt. Som Niels Bohr 100 år senere var han overbevist om at vanebundet sprog er en barriere mod ny forståelse af naturfænomener; derfor arbejdede han med at revidere det danske ordforråd inden for æstetik, naturvidenskab og filosofi så centrale begreber fik nye betegnelser fri for forældede konnotationer. "Næsten alle Videnskaber ere i

de senere Tider blevne berigede ved nye Opdagelser, nye Tanker og Tankevendinger, hvortil Romersproget intet Udtryk har." (ref). De nye ord skulle dannes af dansk (og skandinavisk) morfologisk materiale.

Listen over HCØ's nyord tæller mindst 3274 lemmaer (ikke 2000, som det ofte hævdes). Nogle har slået rod og bruges endnu (fx "tilnærmelsesvis"), andre blev glemt, men siden genopfundet ("strålingslignevægt"), atter andre findes nu kun som fossiler ("slutningsfart"). Ordene er smukke at læse og gode at tage i munden, alt for gode til at gå i glemmebogen. Dansk sprogteknologi står i dag og mangler et forråd af velskabte danske ord der netop kunne betyde noget, men ikke gør det aktuelt. Sådanne ord kaldes OoV ("out of vocabulary"), og de spiller en vigtig rolle i afestning af nye applikationer:

- Stavekontrollen skal kunne analysere komposita som er regelmæssigt dannet og bøjet
- PoS-taggeren skal genkende og isolere affikser og andre morfologiske komponenter
- Talegenkenderen skal rekonstruere et fonologisk muligt ord ud fra slørede fonetiske observationer i forhandling mellem akustiske, syllabiske og prosodiske træk
- Syntesestemmen skal holde tungen lige i munden og bruge fonotaktisk genkendelige dele til at estimere lydskriften for resten HCØ's nyord udfylder kort sagt et tomrum mellem de kurante ord i vores ordbøger og nonsensordene i vores OoV-liste. I fire små studier viser vi hvordan HCØ's nysordliste kan være netop den ressource som dansk sprogteknologi ikke vidste den manglede.

Ørstedes nyordliste kan hentes og bruges til sprogteknologiske formål fra Dansk Sprognævn (oersted.dsn.dk). Listen er afskrevet, omsat til fuldformer og korrekturlæst fra N.Å.Nielsen (1981) Sprogrenseren H.C.Ørsted (bd. 2), Aarhus U.; se også www.royalacademy.dk/da/Aktuelt/Orsted-ordbog

---

Sproget som tanke eller som spillebrik

Peter Widell

Mit konferencebidrag omhandler, hvordan man kan bringe to væsentlige retninger inden for sprogforskningen, nemlig henholdsvis *formel semantik* og *funktionel semantik*, i tættere forbindelse med hinanden. Mens man inden for formel semantik ser på sproglig mening som *tanke* om de betingelser i verden, der gør en sætning sand (eller falsk) (fx Frege 2002 (1918-1919)), ser man inden for den funktionelle semantik i stedet sætningerne og de enkelte sætningsdele som en art *spillebrikker* i en videre handlesammenhæng, et sprogspil (Wittgenstein 1971 (1953)).

Sproget vil hverken kunne ses (1) som immanent syntaks (strukturalismen, poststrukturalismen), (2) som formel grammatik (Chomsky), eller (3) som nøgent semantisk forhold mellem sætning og kendsgerning i verden (Tarski, Quine, Davidson). Det må forankres pragmatisk, bl.a. i et sæt kommunikationsintentioner hos taler (Grice 1959) og i en delt viden hos taler og hører om, hvordan

man udfører forskellige reference- og prædikationshandlinger (Searle 1965, 1969). Tager man udgangspunkt i *den sætningsformede assertion*, vil man netop kunne finde sproget både som tanke og som spillebrik. Det er imidlertid et spørgsmål, hvor langt enheden mellem tanke og spillebrik vil kunne fastholdes, når vi bevæger os væk fra det eksplicit meddelte i sætningen og ud i implikaturen, eksplikaturen, præsuppositionen og de forskellige informationsstrukturelle forhold omkring assertionen.

Problemstillingen er kun strejft i en artikel af Peter Harder og mig (Widell & Harder 2019)). Det er imidlertid min opfattelse, at vi ved at se sproget konsekvent som tanke også i sammenhænge ud over den sætningsformede assertion vil kunne give en langt mere homogen og følgerigtig teoretisk belysning af den sproglige ytring, end det sædvanligvis sker.

I mit forsvar vil jeg især støtte mig til Donald Davidsons begreb om *parataktisk reference* (Davidson 2001 (1968)), der gør det muligt at se de forskellige modale kontekster (aletisk, epistemisk, deontisk), ikke som styret af operatoren i en højere ordens intensionel logik, fx *Jeg ser/ønsker/tror/beordrer, at du går*, men som første ordens pronominer refererende direkte til forhold i den aktuelle talesituation: *Du går. Det ser/ønsker/tror/beordrer jeg.*

Litteratur:

Davidson, Donald (2001 (1968)) 'On Saying That', In: *Inquiries into Truth and Interpretation*. Oxford: Clarendon Press: 93-108.

Frege, Gottlob (2002 (1918-1919)) Tanken: En logisk undersøgelse. I *Filosofiens, sprogets og matematikkens grundlag*. Århus: Philosophia.

Grice, Herbert Paul (1989 (1948, 1957)) 'Meaning', In: Herbert Paul Grice *Studies in the Way of Words*. Cambridge, MA: Harvard University Press: 213-223.

Searle, John R. (1969) *Speech Acts. An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Searle, John R. (1971 (1965)) 'What is a Speech Act?', In: John R. Searle (ed.) *The Philosophy of Language*. Oxford: Oxford University Press: 39-53.

Widell, Peter & Peter Harder (2019) 'Formal semantics and functional semantics. In *The sign of the V: papers in the honour of Sten Vikner*. red. / Ken Ramshøj Christensen; Henrik Jørgensen; Johanna L. Wood. Aarhus. Aarhus Universitet: 735-757.

Wittgenstein, Ludwig (1971 (1953)) *Filosofiske undersøgelser*. København: Munksgaard.

Affrikation af klusiler i jyske dialekter

Rasmus Puggaard

Affrikation i udtalen af /t/ er et velkendt rigsdansk træk; faktisk er det så udbredt at /t/ i fonetisk transskription som regel angives som [t^s] (Grønnum 1998) eller sågar [ts] (Schachtenhaufen 2019). Det er ligeledes velkendt at affrikeret udtale af /t/ ikke har været udbredt i alle traditionelle danske dialekter. For eksempel står der i Den Store Danskes artikel om aspirater at et "tørt" (ikke-affrikeret) /t/ særligt forekommer i nordjyske dialekter, mens Brink og Lund (1975: 353) skriver at /t/-affrikation mangler i

alle andre dialekter end rigsmål. Det er altså ikke helt klart hvor i landet /t/ traditionelt har været affrikeret. Jeg har tidligere udgivet et mindre studie (Puggaard 2018) som tyder på at affrikation forekommer i nogle traditionelle jyske dialekter og er tæt forbundet med længden på klusilens opløsning (såkaldt *voice onset time*).

I dette foredrag præsenterer jeg et omfattende studie af affrikation i traditionelle jyske dialekter, foretaget på baggrund af Statsbibliotekets dialektsamling, som består af restaurerede båndoptagelser indsamlet af bl.a. Peter Skautrup Centrets ansatte i 1970'erne (se Goldshtein og Puggaard 2019). Jeg har analyseret båndoptagelser fra 213 forskellige sogne fordelt over hele Jylland og udtrukket informationer om længdeforhold og tyngdepunkt i ca. 10.000 klusiler af kategorierne /p t k/. Tyngdepunktet (*center of gravity*) kan bruges til at måle affrikation; glottal friktion, dvs. aspiration, har generelt et lavt tyngdepunkt, mens en konstriktion i mundhulen resulterer i et højere tyngdepunkt. Ved brug af såkaldte generaliserede additive modeller har jeg kortlagt forholdet mellem geografi og affrikation i optagelserne.

Resultaterne viser at der er udpræget systematisk variation i både længdeforhold og affrikation i de traditionelle jyske dialekter. Affrikation var ret udbredt i bl.a. sønderjysk og dele af Nordøstjylland, mens det var tilnærmelsesvist ikke-eksisterende i nørrejysk og dele af Midtjylland. Resultaterne viser også at affrikation ikke er begrænset til /t/, men også forekommer i /p k/ hos de samme talere. Der er til gengæld klare akustiske og perceptuelle grunde til at /t/-affrikation er mere åbenlyst og hørbart end /p/- og /k/-affrikation. Dette studie bidrager til vores viden om fonetiske forhold i traditionelle jyske dialekter og udfordrer nogle gængse opfattelser om dansk udtale og udtalevariation.

Referencer

- Brink, Lars & Jørn Lund. 1975. *Dansk rigsmål 1. Lydudviklingen siden 1840 med særligt henblik på sociolekterne i København*. Gyldendal.
- Goldshtein, Yonatan & Rasmus Puggaard. 2019. Overblik over danske dialektoptagelser. *Ord & Sag* 39, 18–28.
- Grønnum, Nina. 1998. Illustrations of the IPA. Danish. *Journal of the International Phonetic Association* 28(1/2), 99–105. doi:10.1017/S0025100300006290.
- Puggaard, Rasmus. 2018. Realizations of /t/ in Jutlandic dialects of Danish. *Linguistica Lettica* 26, 368–393.
- Schachtenhaufen, Ruben. 2019. IPA og IPA - ny dansk lydskriftstandard. Upubliceret manuskript, Københavns Universitet.

Handlingsanvisende kortformer i dansk

Simon Borchmann, Roskilde Universitet

Helsætninger er kendetegnet ved at realisere de semantiske betingelser for en sproghandling i og med det finite verbal og de kombinationsmuligheder det tilbyder. Dansk omfatter imidlertid en række andre muligheder for at udføre sproghandlinger. Det gælder et større eller mindre antal udtryksformer

inden for hver af bl.a. følgende underkategorier: retningsadverbier, adjektiver i komparativ, mådesadverbier, adjektiver i grundform, substantiver i nøgen form og præpositionsforbindelser. De kan anvendes som selvstændige handlingsanvisninger under bestemte kontekstuelle betingelser. Som meningshelheder er de negativt kendetegnet ved at de ikke har et finit verbal som konstituent, og positivt kendetegnet ved at de realiseres af et enkelt ord eller en præpositionsforbindelse. Det særligt interessante fra et grammatisk synspunkt er at disse udtryksformer som konstituent i en handlingsanvisning tilbyder en række kombinationsmuligheder. Fx kan man observere sproghandlinger som de følgende:

- 1) og så ned med næsen
- 2) farten en smule af her
- 3) ikke ind over Junioren vel
- 4) lige en lille smule mere fart på
- 5) så heller ikke stejlere
- 6) så bare ganske stille og roligt
- 7) ikke så højt
- 8) så lidt sideror
- 9) og lidt krængning til højre så
- 10) bare hånden derover ikke

Inden for sprogvidenskaben har der været nogen uenighed om hvordan man skal karakterisere og analysere meningshelheder der adskiller sig fra helsætninger ved ikke at omfatte et finit verbum. Nogle har fokuseret på det negative kendetegn og karakteriseret dem enten som ellipser, dvs. reducerede sætninger der kan rekonstrueres ud fra ko-teksten og en sætningsgrammatik (Lyons 1977), eller som ikke-finitte enheder, dvs. størrelser der i konteksten kan bestemmes som en proposition ud fra pragmatiske principper (Heltoft 2015, Levinson 2000). Andre har fokuseret på det positive kendetegn og karakteriseret dem som *empraktisches Reden*, dvs. en sprogbrugstype eller genre der er kendetegnet ved at være indlejret i en ikke-sproglig aktivitet, optræde isoleret, adressere en diakrise og være relativt ustruktureret (O'Connell & Kowal 2012, Bühler 1965/1934). Når ikke drejer sig om propositioner eller assertiver, men om handlingsanvisninger, forekommer den Bühler-baserede karakteristik umiddelbart at være den mest relevante. På den anden side kan sproghandlinger som 1-10 ikke anses for ustrukturerede.

I mangel af bedre bruger jeg her ordet *kortformer* om meningshelheder som ikke har et finit verbum som konstituent, og som kan realiseres af en enkelt ord eller en præpositionsforbindelse, men hvis konstituent samtidig tilbyder en række kombinationsmuligheder. I oplægget vil jeg præsentere en bestemmelse af handlingsanvisende kortformers vellykkethedsbetingelser, en typologi over handlingsanvisende kortformer og en topologi i form af et ytringsskema der angiver kombinationsmulighederne for samtlige typer. Typologien og topologien er baseret på 239 varianter af handlingsanvisninger der for den langt den største dels vedkommende er observeret i et kognitivt etnografisk studium af aktiviteten svæveflyvning. En mindre del er observeret i små feltstudier af

sprogbrugen i aktiviteterne bueskydning, klatring, fodbold, mountainbike, slagtning og landevejscykling. Enkelte er erfaret tilfældigt i mere almene, kortvarige aktiviteter.

Referencer

Bühler, K. (1965/1934) *Sprachtheorie, die Darstellung der Sprache*. Stuttgart: Gustav Fischer.

Heltoft, L. (2015) Talesprogets grammatikaliserede enheder. *Ny Forskning i Grammatik* 22, s. 93-112

Levinson, S.C. (2000) *Presumptive Meanings*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.

Lyons, J. (1977) *Semantics 1-2*. Cambridge: Cambridge University Press.

O'Connell, D.C. and S. Kowal (2012) *Dialogical Genres: Empractical and Conversational Listening and Speaking*, Cognition and Language: A Series in Psycholinguistics. New York: Springer.

Den strukturelle asymmetri mellem det indirekte og det direkte objekt i dansk

Sten Vikner (AU)

Hvis man ser på data med indirekte og direkte objekter, tegner der sig et noget forvirrende billede. Fx kunne data fra koordinationer tyde på at det indirekte og det direkte objekt udgør en konstituent der ikke også indeholder hovedverbet, hvorimod data fra idiomatiske udtryk synes at vise at hovedverbet og det direkte objekt udgør en konstituent som ikke også indeholder det indirekte objekt. Jeg vil vise hvorledes disse genstridige data kan forliges ved hjælp af analyserne i Larson (1988) og Kratzer (1996) (og Vikner (1989)), hvor de to objekter behandles asymmetrisk, dvs. hvor de befinder sig forskellige steder i den syntaktiske struktur. Derefter vil jeg diskutere hvordan disse analyser også kan give et bud på asymmetri mellem indirekte og direkte objekter med hensyn til refleksiver og med hensyn til letledsreglen.

Tvunget ja/nej-svar som interviewformat

Søren Sandager Sørensen, Aarhus Universitet

”Klare svar” er ofte noget som interviewere går efter, men kan have svært ved at få, i kritiske politiske interviews. Svar der kun består af ”ja” eller ”nej” betragtes ofte som klare svar, og der har været flere forsøg på interviews af formatet ”ja eller nej?” hvor den interviewede skal begrænse sig til ”ja” eller ”nej”. Jeg undersøger brugen af dette format i to forskellige situationer og stiller spørgsmålstegn ved at ”ja” eller ”nej” i sig selv nødvendigvis skulle være et særlig informativt svar. I optagelser fra

folketingsvalgdebatter på DR 2015 og 2019 og interviews med politikere i Radio24syvs ”Ja eller Nej” med Brian Weichardt ser jeg på forskellige træk ved formatet og hvad det interaktionelt fører med sig. Jeg viser eksempler på hvordan interviewer og den interviewede opretholder og bryder med begrænsningen, og undersøger hvor meget der rent faktisk kan siges bare med ”ja” eller ”nej”.

Bidrag til stødet naturhistorie

Yonatan Goldshtein

Aarhus Universitet

Det prosodiske fænomen stød er unikt for dansk og er grundet dets komplekse distribution samt interaktioner med både segmental og prosodisk fonologi blevet kaldt ’hovedproblemet’ i dansk fonologi (Hjelmslev 1951: 12). I dette oplæg præsenterer jeg en ny teori om stødets oprindelse med udgangspunkt i en anvendelsesorienteret og evolutionær fonologi, hvor sproglig forandring anses som drevet af synkron variation forment af talens biomekanik, bias i perceptionen af sproglyde samt talesamfundets sprogbrug (Bybee 2001; Blevins 2004; Garrett & Johnson 2013).

Jeg foreslår, at den fonetiske forløber for stødet skal findes i historisk ikke-kontrastiv laryngalisering af højrekanten af nogle prosodiske domæner. Dette fænomen, som har rødder i talens biomekanik, har i flere af verdens sprog dannet grundlag for særdeles idiosynkratiske fonologiske fænomener, der minder om stød både fonetisk og i sin fonologiske distribution (Hyman 1988; Blevins 2008). Stødet må have udviklet sig på baggrund af en fællesskandinavisk accentkontrast, der oprindeligt var tonalt manifesteret. Denne kontrast rekonstrueres som en fonologiseret kontrast i prosodisk struktur i oldskandinavisk (ca. 1000-1200) (Bye 2004; subm.; Iosad 2016). De oprindeligt enstavede ord kendes som Accent 1 og de flerstavete som Accent 2. Jeg rekonstruerer denne laryngalisering som et historisk sekundært træk ved en primært tonalt manifesteret Accent 1. Faktorer, der tværsprogligt påvirker sandsynligheden for ikke-kontrastiv laryngalisering i stavelser, har i dansk ligeledes haft indflydelse på om stavelser i dansk har udviklet stød.

Videre foreslår jeg, at infortissvækkelsen i middeldansk bevirkede en svækkelse af den tryksvage stavelser evne til at bære tonal information. Denne svækkelse af de oprindelige tonale tegn på accentforholdet tillod laryngaliseringen at blive det primære kendetegn for ord med Accent 1. Da laryngaliseringen foretrækker at lægge sig på en vært med høj sonoritet, blev stødet kun fonologiseret i stavelser med lang sonoritet i stavelser. Dette forklarer den neutralisering af accentkontrasten i ord med kort sonoritet, der kendetegner de danske støddialekter.

Blevins, Juliette (2008) Consonant Epenthesis: Natural and Unnatural Histories. In Jeff Good (ed.), *Linguistic Universals and Language Change*, 79–107. Oxford University Press.

Bybee, Joan L (2001) *Phonology and language use* Cambridge; New York: Cambridge University Press.

Bye, Patrik (Under udgivelse) The Evolution of Pitch Accent in North Germanic: Pragmatics, Phonology, Geography, and History. In Pavel Iosad & Björn Köhnlén (eds.).

Bye, Patrik (2004) Evolutionary Typology and Scandinavian Pitch Accent.

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.602.9844&rep=rep1&type=pdf>

Garrett, Andrew & Keith Johnson (2013) Phonetic bias in sound change. In Alan C. L. Yu (ed.), *Origins of Sound Change*, 51–97. Oxford University Press.

Hjelmslev, Louis (1951) Grundtræk af det danske udtrykssystem med særligt henblik på stødet. In *Selskab for Nordisk Filologi. Årsberetning for 1948-49-50*, 12–24. Copenhagen.

Hyman, Larry M. (1988) The phonology of final glottal stops. In *Proceedings of the Western Conference on Linguistics, WECOL '88*, vol. 1, 113–130. Fresno: California State University.

Iosad, Pavel (2016) Tonal stability and tonogenesis in North Germanic. In Ian Giles, Laura Chapot & Christian Coijmans (eds.) *Beyond borealism: new perspectives on the north*. London: Norvik Press.

Roman Jakobson og Eli Fischer Fischer-Jørgensen om dansk fonologi.

Viggo Bank Jensen, Københavns Universitet

Den danske sprogforsker Eli Fischer-Jørgensen (1911-2010) havde i mere end et halvt århundrede en vigtig rolle i det internationale sprogvidenskabelige miljø. Hun var siden hun som 22-årig blev medlem af Lingvistikredsen i København en vigtig deltager i miljøet omkring Louis Hjelmslev (1899-1965), der også i flere årtier var hendes nærmeste overordnede på Københavns Universitet. Hun blev både i Danmark og i udlandet opfattet som den der bedst var i stand til at forstå og gengive glossematikken, udarbejdet af Hjelmslev og Hans Jørgen Uldall (1907-1957). Hun opfattede dog ikke sig selv som glossematiker. Hun havde faktisk større sympati for videnskabsholdningen hos den russisk-fødte lingvist Roman Jakobson (1896-1982) der havde både en rivaliserende og venskabsmæssig relation til Hjelmslev. Inden for fonologien er Jakobson især kendt for teorien om distinktive træk der første gang blev udfoldet i større skala i bogen *Preliminaries to Speech Analysis* (1952) skrevet sammen med Gunnar Fant og Morris Halle; “first printing” udkom i januar, fra ”first” til “second printing”, der udkom i maj, er der en række ændringer, bl.a. vedrørende fremstillingen af nogle danske konsonantforhold (p.5.).

Den samlede overleverede korrespondance mellem Jakobson og Fischer-Jørgensen, omfattende perioden 1949-1982 og med mere end 100 breve, er netop udkommet i en kommenteret udgave med titlen “From the early years of Phonology”.

Fischer-Jørgensen fulgte via egne fonetiske eksperimenter op på Jakobsons teorier, samtidig med at hun konstant problematiserede hans centrale opfattelse: at teorien skulle opbygges udelukkende via toleddede (binære) modsætninger; hun mente at tre- eller fireleddede modsætninger i visse tilfælde ville give en mere dækkende beskrivelse, fx af de danske fortungevokaler. Trods uenighederne fortsatte både venskab og korrespondance lige til Jakobsons død i 1982.

I oplægget vil der med udgangspunkt i korrespondancen blive fokuseret på to emneområder:

- 1) Nogle fonologiske og fonetiske forhold i dansk vedrørende *p, t, k, b, d, g*: Fischer-Jørgensens kommentarer til Jakobsons fremstillinger og hendes egne eksperimenter inden for dette felt, samt Jakobsons reaktioner herpå.
- 2) De danske fortungevokaler: Fischer-Jørgensens problematisering af Jakobsons binarisme, samt Jakobsons reaktion herpå.

Bibliografi:

- Fischer-Jørgensen, Eli. 1954. Acoustic Analysis of Stop Consonants. *Miscellanea Phonetica* 2. 42-59.
- Fischer-Jørgensen, Eli. 1981. Fifty years with phonetics and phoneticians. A causerie at the Institute of Phonetics, February 28th 1981, *Annual Report of the Institute of Phonetics*, University of Copenhagen 15. 61-75.
- Fischer-Jørgensen, Eli: 1981c. Review. Roman Jakobson and Linda Waugh. *The Sound Shape of Language*. 1979. *Language Sciences* 3. 201-213.
- Fischer-Jørgensen, Eli. 1998. Roman Jakobson and Denmark. Roman Jakobson Centennial Symposium, October 10-12. *Acta Linguistica Hafniensia* 29. 13-28.
- From the Early Years of Phonology. The Roman Jakobson – Eli Fischer-Jørgensen correspondence (1949-1982)*. Eds. Viggo Bank Jensen & Giuseppe D'Ottavi. 2020. *Scientia Danica. Series H, Humanistica*, 8 vol. 20. Copenhagen. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.
- Jakobson, Roman, Fant, Gunnar & Halle, Morris. 1952. *Preliminaries to Speech Analysis*. Acoustics Laboratory, Massachusetts Institute of Technology, Technical Report XIII.
- Jakobson, Roman. 1962. Retrospect. *Selected Writings 1. Phonological Studies*. The Hague, Paris, New York. Mouton Publishers. 629-658.
- Jakobson, Roman & Waugh, Linda. 1979. *The Sound Shape of Language*. Brighton. Harvester Press.